

Pia Lohikoski vas

Kirjallinen kysymys lähiopetuksen riittävän määrän turvaamisesta ammatillisessa koulutuksessa

Eduskunnan puhemiehelle

Riittävä lähiopetuksen määrä on olennainen asia koulutuksen laadun varmistamisessa ammatillisessa koulutuksessa. Opetuksen ja ohjauksen määrä ammatillisessa koulutuksessa on pitänyt vuonna 2022 voimaan tulleen asetuksen mukaan arvioida ja kirjata opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS).

Asetuksen mukaan ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi tarvittava opetuksen ja ohjauksen määrä on vähintään 12 tuntia osaamispistettä kohti. Tuntimäärä voi kuitenkin olla säädettyä suurempi tai pienempi opiskelijan oppimisvalmiuksien tai yksilöllisten valintojen perusteella.

OAJ:n alkuvuodesta 2024 julkaiseman jäsenkyselyn mukaan opetuksen ja ohjauksen määrän toimitatavoissa on asetuksesta huolimatta vielä paljon epäselvyyksiä, ja käytännöt vaihtelevat oppilaitosten välillä. Kyselyn mukaan yli puolet ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstöstä (opettajat ja opinto-ohjaajat) on sitä mieltä, että lähiopetuksen lisääminen ja pienemmät ryhmäkoot ovat tärkeimpiä edistettäviä asioita koulutuspolitiikassa. Kyselyn mukaan vastaajista peräti 55 prosenttia kertoi lähiopetuksen toteuttamisen vähentyneen.

Amisbarometrin mukaan lähituntien määrä on vähentynyt vuosien 2015 ja 2024 välillä. Kun vuonna 2015 vähemmän kuin 21 tuntia viikossa lähiopetusta oli 38 prosentilla, vastaava luku on tänä vuonna 49 prosenttia. 21 tuntia viikossa tarkoittaa vain vajaata kolmea normaalia työpäivää viikossa.

Ammatillisen koulutuksen 120 miljoonan euron leikkaukset tarkoittavat laskennallisesti 1 600 opettajan vähennystä, ja useissa ammatillisissa oppilaitoksissa on ollut yt-neuvotteluita. Tällä tulee väistämättä olemaan merkitystä koulutuksen laatuun ja lähiopetuksen määrään, joka on jo valmiiksi niin matalalla tasolla, että varsinkin oppimisen tukea ja muunlaista tukea tarvitsevat opiskelijat ovat vaarassa koulupudokkuuteen. Ammatillisen koulutuksen oppimisen tuen vahvistaminen ei onnistu yhdessä leikkausten kanssa, koska lähiopetuksen määrä vähenee niiden vuoksi entisestään.

Oppilaitokset ovat tilanteessa, jossa hallinnosta ei ole enää mahdollista leikata, vaan leikkaukset on pakko toteuttaa suoraan opetuksen järjestämisestä. Oppilaitoksista kuuluu huolta siitä, että ammatillisen koulutuksen leikkausten vuoksi mennään yhä enemmän verkko-opetukseen tai

Kirjallinen kysymys KK 463/2024 vp

verkkokursseihin, jotka eivät pääsääntöisesti ole ainakaan oppivelvollisille hyvä vaihtoehto eivätkä välttämättä aina muillekaan opiskelijoille.

Tavoitteena on saada nuoresta ikäluokasta 50 prosenttia korkeakoulutetuiksi. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi meidän on panostettava ammatilliseen koulutukseen, jotta yhä useampi siirtyy ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluihin. Lukiolaisista suurin osa jatkaa jo korkeakouluissa, joten tätä kautta ei saada juurikaan kasvua korkeakoulutettujen määrään. Ammatillisista oppilaitoksista ei juurikaan jatketa yliopistoon ja ammattikorkeakouluissakin ammatilliset opinnot omaavia on vain noin 30 prosenttia. Jotta tähän saadaan muutos, meidän on panostettava myös ammatillisen koulutuksen lähiopetuksen riittävään määrään, oppimisen tukeen sekä eheisiin koulupäiviin.

Ammatillisen koulutuksen lähiopetuksen riittävä määrä on myös toisen asteen koulutuksen yhdenvertaisuuskysymys. Varsinkin oppivelvollisten kohdalla on painotettava sitä, että lähiopetuksen riittävä määrä ei voi olla riippuvaista siitä, opiskeleeko nuori ammatillisessa koulutuksessa vai lukiokoulutuksessa, tai missä oppilaitoksessa tai millä paikkakunnalla nuori opiskelee.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus on arvioinut 120 miljoonan euron leikkaustensa vaikutukset ammatillisen koulutuksen lähiopetuksen määrään ja oppimisen tukeen,

miten ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen oppilaiden yhdenvertaisuus taataan lähiopetuksen määrässä ja

minkälaisia toimia tarvitaan, jotta riittävä lähiopetuksen määrä voidaan nykyistä paremmin turvata ammatillisessa koulutuksessa koko Suomessa?

Helsingissä 16.12.2024

Pia Lohikoski vas